

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 16. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802519632.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Den 22. Marts 1714 skrev den store tyske Filosof Leibniz til en fransk Ven, Louis Bourguet, som da færdedes i lærde Kredse i Venezia: »Jeg vilde ønske, at Skribenterne vilde give os deres Opdagelsers Historie og de Etaper, ad hvilke de er naaet til dem.« Tanken slog vistnok an blandt Venezianerne. Nogle Aar senere opfordrede grev Gian Artico di Porcia italienske Lærde til at forfatte deres 17 Tankers Tilblivelseshistorie; blandt de indkomne Bidrag blev kun ét trykt, men det var ogsaa forfattet af en Mand, der senere skulde regnes for Italiens største Filosof. *Vita da Giambattista Vico scritta da medesimo* var afsluttet 1725 og udkom 1728, altsaa samtidig med Holberg. Med Omhu beskriver Vico (1668-1744) hvad han lærte af sine Lærere og - ikke mindst - paa egen Haand, samt hvorledes de Ideer, som skulde indgaa i hans Filosofi, efterhaanden byggedes op. Man skal forstaa, at Forsynet havde sin Andel i Væksten. Vico led to store Skuffelser, men de blev til Lykke for Hovedværket. Han blev forbigaaet ved Besættelsen af en juridisk Lærestol, men derved kunde han koncentrere sig om den Historiefilosofi, som blev hans store Indsats. En Mæcen havde lovet at bekoste Trykningen af Hovedværket; da han sprang fra, maatte Vico af Nød forkorte Skriftet, hvad det vandt meget ved. - Da Leibniz' Elev, Rationalisten *Christian Wolff*, 1723 blev fordrevet fra Universitetet i Halle, takket være blandt andre ovennævnte Francke, skrev han en hel Bog for at forklare og forsvare sine egne Skrifter, som han gennemgaar et efter et. *Ausführliche Nachricht von seinen eigenen Schriften* udkom 1726 og blev genudgivet 1733 og 1757. Skønt Holberg havde et vist Kendskab til Wolff, som til hans Tilfredshed 1745 blev tysk Rigsbaron (se Ep. 176, i Bind XI), har han næppe læst den udførlige Efterretning om Forfatterskabet. Han behøvede den heller ikke. Med Hans Michelsens Fortaler og Just Justesens Betænkninger havde han forberedt den samlede Historie om Peder Paars, Skæmtedigtene og Komedierne, frem til Metamorphosis, hvori den poetiske Raptus klinger ud. I den latinske Epistel fortæller Holberg om ydre og indre Tilskyndelser, Værkernes Indhold og Form, deres Mening og Modtagelse. Der staar i Fortalen til Levnedsbrevet, at dette ogsaa har til Formaal at udbrede Forfatterens Ry. Det gælder netop den Part, som beskriver Forfatterskabet. Holberg skrev paa Latin, fordi han vilde vise Europa, at Danmark-Norge havde faaet en moderne Litteratur, og 18 at han var Skaberen deraf. Han tager oplagt Sigte paa fremmede Oversættere. Et fuldstændig klart Bevis herpaa har vi i Epistelens Redegørelse for de 25 Komedier, Holberg havde skrevet for Grønnegadeteatret. Han giver nemlig kun et Referat af de femten, som laa trykte, og som Oversætteren derfor kunde have Interesse af. De øvrige ti nævnes kun ved Titel.